

Nr 228

Av herr Hamrin i Kalmar m. fl., om viss vidgad användning av anslag till naturskydd.

(Lika lydande med motion nr 187 i Första kammaren)

Inflyttningen till städer och samhällen, den ökade fritiden och det allt större antalet bilar är tre faktorer, som gör att det blir alltmer angeläget att planera för naturskydd, landskapsvård och fritid runt om i landet. Allt fler människor söker sig ut i naturen för en dag, under veckoslutet eller under en semestermånad. Trycket på stränderna och de vackraste landskapsområdena blir allt större.

Om inte oersättliga värden skall gå till spillo eller alltmer generellt verkande förbud av olika slag skall förhindra folks önskan att komma ut i naturen, erfordras det att man snabbt vidtar planerande åtgärder. En sådan planering var också avsedd att verkställas av det allmänna när strandlagen såsom ett uppehållande försvar infördes. En lämplig planering i form av inventering, översiktlig planering eller generalplanering beroende på problemens omfattning och natur bör kunna ge svar på frågan, vilka områden som är mest trängande att skydda och vilka områden som bör kunna få utnyttjas för olika ändamål. Även om det icke för närvarande från markägarnas håll framställs några större anspråk på ersättningar på grund av inskränkningar i deras rätt att utnyttja sin mark, kommer säkert sådana anspråk att resas i allt större omfattning inom den närmaste framtiden. En planering bör därför också kunna spara stora summor för det allmänna i form av minskade ersättningar genom att man då har möjlighet att överblicka vilka områden, som är mest angelägna att skydda.

Även om det enligt byggnadslagstiftningen är kommunerna som är skyldiga att verkställa erforderlig planering, måste man konstatera att det i många fall är orimligt att belasta små och ekonomiskt svaga kommuner med en planering, som i stort sett syftar till naturvårdande och landskapsvårdande åtgärder, även om planering för fritidsbebyggelse och turism ingår som ett led i arbetet. I vissa fall har landstingen intresserat sig för saken. Enligt uppgift lär Göteborgs stad tillsammans med landstinget ha planer på att ställa erforderliga medel till förfogande för att klara de mycket svåra och påträngande uppgifter som möter på västkusten. Som exempel på andra landskap med liknande problem, där kommunerna inte har samma möjligheter, kan nämnas Öland.

Öland besöks för närvarande av ca 280 000 turister årligen, d. v. s. mer än tio gånger den bofasta befolkningen. Antalet sommargäster är i oavbruten stegring. Samtidigt härmed är Öland ur flera synpunkter mycket känsligt, då det gäller att utnyttja marken för anläggningar och bebyggelse. Ölands säregna flora och fauna, det stora antalet fornminnen, de långa och i stor utsträckning utmärkta badstränderna, och det flacka landskapet gör att nu ifrågavarande problem gör sig gällande med särskilt stor intensitet. Men det förefaller inte rimligt att belasta de 23 000 ölandsinnvånarna med de utgifter det här behövs för att verkställa en planering till skydd för landskapet.

För närvarande torde inget statligt anslag finnas tillgängligt för att täcka planeringskostnader. Såväl strandlagsanslaget som naturskyddsanslaget avser ersättningar till sakägare som lider men genom vägrade dispenser, fridlysningar eller andra naturskyddsåtgärder. Enligt särskilda beslut av riksdagen har dock naturskyddsanslaget i vissa fall fått utnyttjas för inventeringsarbeten. Sålunda har 40 000 kronor disponerats för naturvårdsdelegationens arbete och 155 000 kronor för grusinventeringar.

Även om naturvårdsutredningen redan i år har för avsikt att framlägga förslag rörande den framtida organisationen och det framtida medelsbehovet rörande naturvården, måste man konstatera att det omedelbart är ett trängande behov av statliga medel för planering inom detta område.

På grund av det anförda hemställas därför,

att riksdagen vid behandlingen av nionde huvudtiteln under driftbudgeten budgetåret 1962/63 måtte besluta, att Naturskyddsanslaget må av Kungl. Maj:t utnyttjas även för planeringsåtgärder, i den utsträckning allmänna intressen det erfordrar.

Stockholm den 24 januari 1962

Mac. P. Hamrin

Fritz Börjesson

Olaus Nyberg

Hans Wachtmeister
